

Dåp og navnefest vikt

Skilsmisser og nye familierformer gjør ritualer ved livets begynnelse viktigere. Dåp og navnefest er blitt markeringer også av samboerforhold og nye familiesammensetninger.

▶ livet

MONICA HAUGSTAD
HELGE SKODVIN (foto)
monica.haugstad@bt.no

Dette er funn Ida Marie Høeg ble overrasket over da hun jobbet med sin doktorgradsavhandling «Velkommen til oss», som hun nylig la frem ved Universitetet i Bergen.

– Ritualene er redebygging og nettverkshandlinger, fremholder religionssosiologen.

Vigslende effekt på familien

– Familier dannes på ulike måter, og det skjer store endringer. Med nye samlivspartnere, halvsøsken, osv., er det ikke alltid like opplagt hvem som er i den nærmeste familie og slekt. Dåp og navnefester har fått en viktig funksjon ved å definere hvem som er de nærmeste. Spesielt for de som ikke er gift er de rituelle handlingene ved dåp og navnefester også en viktig bekreftelse av parforholdet. Dette har en vigslende virkning på deltakerne.

Høeg har sett på dåp i Den norske kirke, navnefest i Human-Etisk Forbund og den nyreligiøse bevegelse som blant annet Holistisk Forbund er en del av, samt privat arrangerte navnefester. Det har i liten grad vært forsket på de nye ritualene.

De rituelle handlingene omfatter blant annet selve seremonien rundt barnet, fadderskap, gjesteliste, påkledning og fotografering.

Overraskende likheter

Høeg var overrasket over å se at det finnes en del likhetstrekk i holdningene til ritualene uavhengig av hvilket syn foreldrene har på livets store spørsmål.

For foreldrene var det viktig at navnefestene skulle være høytidelige og ha streng regi i oppbygging og form. Om handlingene skulle kommunisere et meningsbærende innhold var de i varierende grad opptatt av.

– Det er de samme personene som inviteres, de samme gavene og maten. Dåpskjole er også noe som går igjen både i de nyreligiøse, private og humanistiske navnefestene. Kirkens fadderordning har også slått gjennom. Selv om vitneordningen på Human-Etisk Forbunds seremonier er på vei ut, organiserer foreldre fadderskap selv. De har ikke samtaler om hva de vil legge i fadderskap, det skjer av seg selv, og følger kulturelle regler, sier hun:

– Dette er taus kunnskap, et innebygget kompass. Kulturen legger føringer for hvordan vi skal tenke og handle. Foreldre som velger nye ritualer opplever at de er lenker på et kjede av tradisjon, og ikke tradisjonsbrytere. Men identiteten som legges i handlingene er forskjellige.

fakta

forskningen

Doktorgradsavhandling ved Universitetet i Bergen:

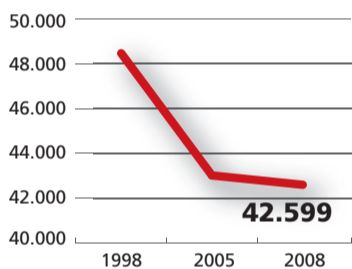
- Om dåp i kirken, navnefester i Human-Etisk Forbund og nyreligiøs bevegelse.
- Om ritualenes betydning for identitet i et mangfoldig samfunn der bånd til tros- og livssynsamfunn ikke er like tydelige som tidligere.
- Om ritualenes betydning i et samfunn med endringer i familiemønstre.

Livets start

Den norske kirke

Medlemmer 2008: **3.874.823**

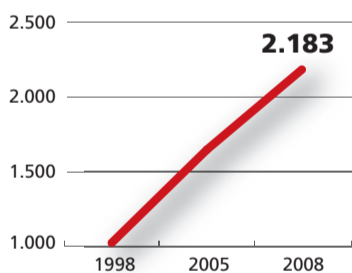
Antall døbte

Human-Etisk Forbund

Medlemmer 2008: **79.870**

Antall navnebarn

Holistisk Forbund

Stiftet: **2002**

Medlemmer nå: **1.125**

Navnebarn 2009: **1**

Kilde: Holistisk Forbund, Human-Etisk Forbund og Den norske kirke

© grafikk@bt.no

– Det er viktig for humanistene å vise at de er kritiske og har et annet livssyn enn kirken. Foreldre som har valgt dåp ser på dåpen som en innlemmelse i Den norske kirke. De som fortolker dåpen religiøst opplever at det skjer en forandring under dåpen, at barnet kommer under Guds beskyttelse. For humanistiske foreldre er navneseremonien en offentlig handling som gjør barnet til en del av samfunnet.

Dåpsforeldre velger ofte nære slektninger som faddere, mens navneforeldre ofte velger nærmeste venner. Mens humanistene er opptatt av at de ikke skal ta livssynsvalg for barna sine, sier dåpsforeldre at de velger religionstilhørighet for barnet bare for noen få år. De ønsker at barnet

LIVETS VANN: Tante Maren Heggland bærer Jacob, mens Malin og Kristoffer Heggland Skagen, og Sebastian og Joachim Olsrud følger med. Prest

skal ta sine egne valg ved konfirmasjonsalder.

Strømlinjeforming

Om utviklingen fremover har Høeg disse tankene:

– Jeg tror de tros- og livssynsamfunnene som ikke har et tilbud om ritualisering av livets begynnelse vil få det, og at de som har det vil legge større vekt på dem. Dette er en tendens som har gjort seg gjeldende innenfor Den norske kirke. Det er også i ferd med å skje en strømlinjeforming av navnefestene, hvor både livssynsamfunnene og de som arrangerer privat, henter ideer og elementer fra hverandre, samtidig som noen står frem som viktige forskjeller dem imellom.

40 slektninger døpt i tippolde

Han vet det ikke vesle Jacob, men dåpskjolen han bærer er laget av hans tippoldemor, for 99 år siden.

Og på underkjolen er navnene på alle de 40 slektningene som er velsignet i den før ham, brodert i sirlige bokstaver.

– Det var ganske spesielt for meg at Jacob kunne bruke denne dåpskjolen, sier mor Linda Therese Sjurseth Heggland. – Det var bra at ikke Eivinds familie også hadde en slektsdåpskjole. Da hadde vi hatt et problem, smiler hun.

Ekteparet hadde ingen diskusjoner om hvorvidt Jacob skulle døpes.

– Det var en selvfølge, sier far Eivind Midtgård Heggland.

– Ja, det var det, nikker mor. – Vi ønsker at han skal vokse opp tilknyttet statskirken. Vi er begge to døpt, og det ble riktig for oss at han skulle døpes. Jeg er vokst opp i en familie med kristen tro. Jeg har ikke gått i kirken hver søndag, men jeg har min tro. Den ønsker jeg at han også skal ha.

– Jeg er litt mer avslappet i forhold til det åndelige, men det var en selvfølge at Jacob skulle døpes, understreker far.

– Jeg opplevde dåpen som at han ble tatt imot av Gud, og har fått en slags beskyttelse, forteller mor.